

Utförsåkningens historia

Fabian Rimfors kan både titulera sig skåning och författare till en bok om utförsåkningens historia. En inte alldeles given kombination, som har sin förklaring i att Fabians gammelmorfar är Olle Rimfors, svensk pionjär inom utförsåkning. För drygt 80 år sedan började Olle Rimfors tillsammans med en handfull svenska entusiaster att experimentera med utförsåkning. Idag åker 2,4 miljoner svenskar utför.

Fabian Rimfors är född och uppvuxen på Källagården i Brösarp, där familjen har en egen skidbacke 200 meter från gården. ÖM träffade Fabian en vacker vinterdag i den egna skidbacken.

Den 7 januari hölls releasen för boken med titeln Olle Rimfors skidfärd. Som liten lyssnade Fabian till Olles historier, även om han då mest var intresserad av att ställa frågor om Ingemar Stenmark till sin gammelmorfar. Boken bygger till stor del på materialet från en gammal intervju med Olle.

– Rune Sundmark som gjort intervjuerna med min gammelmorfar kontaktade mig hösten 2007. När jag fick de 16 rullbanden med intervjumaterial insåg jag att det var för bra för att bara låta ligga.

Sagt och gjort. Fabian började arbeta med boken och efter mer än två års tid var den färdig att ges ut. Fabian har suttit många timmar i Lunds Universitetsbiblioteks källare bläddrande i gamla tidningar.

– Jag har läst varje nummer av Östersunds-posten från 1920 till 1945, man lär sig tekniken att leta efter ett tag, säger Fabian med ett leende.

Det svåraste med arbetet menar Fabian har varit att välja bort bilder, även om boken är rikligt illustrerad har Fabian varit tvungen att gallra bland bilderna.

Första skidorna var en julklapp

Olle Rimfors föddes 1896 söder om Vretstorp. När han var fyra år kom hans far hem med skidor i julklapp åt Olle och hans två storasyster. Det blev faderns sista gåva till sina barn innan han gick bort, kanske var det därför som skidåkning blev så viktig för Olle.

1915 flyttade han upp till Jämtland för att göra sin militärtjänst. Under tiden på fältjägarregementet i Östersund fick Olle åka många mil på skidor. Han började så småningom tävla i skidåkning och vann tävlingar i allt från längd till backhoppning. 1924 vann Olle den 9 mil långa tävlingen om armépriset

Ebersteinstatyetten. Olle startade tävlingen med 39 graders feber och när han kom i mål konstaterades det att han hade spanska sjukan. Strapatsen gav skador på hjärtat och Olle fick ordinationen om att hålla sig från skidåkning ett tag. Denna händelse ligger till grund för vändningen som innebar att Olle började att åka utför. En skidkurs i Storlien och den österrikiske Hannes Schneiders bergsfilm *Das Wunder des Schneeschuhs* inspirerade Olle att satsa på utförsåkning.

På 30-talet åkte Olle ner till Hannes Schneider i Österrike för att lära sig utförsåkningstekniken bättre. Tidigare hade han försökt lära sig genom böcker. Efter en tre veckor lång skidkurs fick Olle och hans kamrat, Sigge Bergman, representera Sverige i alpina VM. När de kom hem till Sverige igen blev de missionärer för sporten även om de kallades kringelåkare av traditionalisterna. Sakta men säkert tog svenska folket den nya tekniken till sina hjärtan.

Rimforspulkan och egen valla

Olle marknadsförde sin egen valla som koktes efter eget recept. Han utvecklade också en egen typ av bindningar med lägre fästpunkt och senare även Sveriges första slalomskidor. På 20-talet började Olle på designen till vad som blev Rimforspulkan. Rimforspulkan är platt undertill med räta vinklar vilket gör att den glider stabilt och passar bra på fjället där du inte behöver svänga så mycket. Designen lever fortfarande kvar.

– För sex år sedan blev den bäst i test i Utemagasinet.

När tillverkaren av Rimforspulorna gick i pension köpte Fabian alla verktyg för att kunna återuppta tillverkningen i framtiden.

Olle arbetade många år som skidinstruktör i Skidfrämjandets regi. Han tränade bland

andra Ingemar Stenmarks pappa i landslaget och har lärt kung Carl XVI Gustaf att åka skidor.

– Kungafamiljen har en stuga i Storlien som de fick av Friluftsrådet, före detta Skidfrämjandet. När familjen ville ha en skidlärare valde de Olle, säger Fabian och berättar att han nyligen fick ett brev från kung Carl XVI Gustaf där han meddelade att han ser fram emot att läsa boken om Olle Rimfors.

– Olle var ute i skidbackarna och undervisade tills han var 70 år, då hade han slitit ut höfterna.

När han pensionerade sig från militären 1950 flyttade han permanent till Åre.

– När jag växte upp såg jag honom som en gammal skröplig gubbe som vi bodde hos när vi var i Åre, berättar Fabian. Genom att skriva boken har jag haft en chans att lära känna honom på hans egna villkor.

Fabian berättar att han har fått stor hjälp, med bland annat bilder till boken, av Olles gamla vänner.

– Flera av Olles vänner har berättat att han alltid påpekade att de bästa teknikbackarna som finns är Brösarps backar.

Under arbetet med boken har Fabian varit noga med att föra källförteckningar så att andra med intresse för utförsåkningens historia kan gräva vidare.

Efter att boken gavs ut har många av Olles vänner kontaktat Fabian.

– Responsen jag har fått från folk som haft någon anknytning till gammelmorfar är jättekul. Ibland önskar jag bara att jag kommit i kontakt med dem tidigare.

Intresset har gått i arv

Olles intresse för skidåkning har gått i arv till hans barnbarnsbarn. Fabian berättar att han bara var fem år när han tvingade sin mamma att hyra ett par slalomskidor åt honom för att kunna åka på en parkeringsplats i Kitzbühel.

– Bara några år efter det röjde mina föräldrar, tillsammans med ett gäng från Brösarp, backen och byggde liften. Mina syskon började egentligen åka skidor tidigare än mig. Min lillasyster och lillebror följde med till fjällen och började åka redan vid tre års ålder.

Idag har Fabian en egen son på 9 månader som nyligen fick prova på att åka snowracer och tjöt av glädje.

– Vi ska åka upp till Riksgränsen om några veckor, går han då ska han få prova på att stå på ett par skidor i alla fall, lovar Fabian.

Text: HANNAH ANDERSSON

Fabian Rimfors i den egna backen i Brösarp.

Olle Rimfors åker störtlopp i den fruktade Arlberg-Kandaharbanan i St Anton år 1934.

En del har kallat Olle Rimfors för 30-talets Jon Olsson. Precis som dagens stjärnor spelade Olle in filmer och var på vykort, men Olle Rimfors gjorde sina volter med lös häla, sov hellre i Igloo än på hotell, och körde Harley Davidson och inte Lamborghini. Vykortet är fotograferat på glasplåt i Storlien år 1931.